

Statens naturvårdsverks författningssamling

Miljöskydd

ISSN 0347-5301

SNFS 1991: 1
MS: 33

Utkom från trycket
den 12 februari 1991

Kungörelse med föreskrifter om återföringssystem för bensingaser vid tankställen för motorfordon;

beslutad den 15 november 1990.

Med stöd av 30 § förordningen (1985: 835) om kemiska produkter och efter samråd med kemikalieinspektionen föreskriver statens naturvårdsverk följande.

Till denna kungörelse som bilaga fogade bestämmelser om återföringssystem för bensingaser vid tankställen för motorfordon skall gälla som naturvårdsverkets föreskrifter.

Föreskrifterna innehåller en tidsplan för åtgärdernas genomförande. I bestämmelserna anges vilka krav avseende utrustningens effektivitet som fordras för att erhålla ett godkännande.

Föreskriften innehåller även krav avseende installation av utrustning för bensingasåterföring, underhåll och kontrollåtgärder.

Föreskriften innehåller dessutom krav på återföring av bensingaser till tankbil vid cisternpåfyllning vid tankställe.

Övergångsbestämmelser

1. Denna kungörelse träder i kraft 4 veckor efter den dag då kungörelsen enligt uppgift på den utkommit från trycket.

2. Senast 1995-01-01 skall samtliga återföringssystem omfattas av ett godkännande.

3. Föreskrifterna gäller – till dess att ett godkännande utfärdats – inte för de återföringssystem som installerats före den dag då kungörelsen träder i kraft.

4. I avvaktan på att ett formellt godkännande utfärdas och under förutsättning att en anmälan kommit in till riksprovplatsen får återföringssystem, vilka på basis av sin konstruktion och tillgängliga provningsresultat ger anledning förmoda att de uppfyller kraven i denna kungörelse, installeras även efter den dag då kungörelsen träder i kraft.

5. Besiktning vid installation enligt 9 § i bilagan till denna kungörelse krävs för återföringssystem som installeras efter 1992-01-01. För övriga installerade återföringssystem skall en revisionsbesiktning ha utförts senast 1995-01-01.

6. Statens provningsanstalt får utföra de uppgifter som ankommer på en riksprövplats till dess att riksprövplatsen utsetts.

STATENS NATURVÅRDSVERK

VALFRID PAULSSON

Jan Karlsson

(Enheten för fordons- och trafikfrågor)

*Bilaga till SNFS 1991:1
MS:33*

Föreskrifter om återföringssystem för bensingaser vid tankställen för motorfordon

INNEHÅLL

1-2	§§	Inledande bestämmelser	3
3	§	Definitioner	3
4-6	§§	Genomförande	4
7-8	§§	Krav på utrustning för bensingasåterföring	5
9-11	§§	Krav på installation av utrustning för bensingasåterföring	5
12-14	§§	Krav avseende underhåll och kontrollåtgärder	5
15-19	§§	Ansökan om godkännande	5
20-21	§§	Regler för godkännande	7
22-24	§§	Tillsyn och kontroll	7
25-26	§§	Försäljningsstopp	7
27	§	Undantag	8
28-29	§§	Ansvar och överklagande	8
<i>Underbilaga 1</i>		Godkännande av utrustning för steg 2	9
<i>Underbilaga 2</i>		Kontrollprogram	10

Inledande bestämmelser

1 § Bestämmelserna i denna kungörelse avser åtgärder för att förhindra luftföroreningar i samband med yrkesmässig överlåtelse av motorbensin från bensinpump avsedd för andra motorfordon än mopeder.

2 § Godkännande av återföringssystem enligt bestämmelserna i denna kungörelse befriar inte från skyldigheten att iakttä vad som gäller enligt andra tillämpbara bestämmelser.

Definitioner

3 § I denna kungörelse används följande beteckningar med angiven betydelse.

<i>Beteckning</i>	<i>Betydelse</i>
Steg 1	Utrustning för återföring av bensingaser till tankbil vid cisternpåfyllning på tankställe.
Steg 2	Utrustning för återföring av bensingaser till cistern vid tankning av annat motorfordon än moped. Återföringsgraden skall vid mätningar under kontrollerade förhållanden vara minst 85% och vid mätningar under fältförhållanden minst 70%.
Återföringsgrad	Enligt TÜV-metoden korrigerat för utsläpp av gas ur cisternens avluftningsrör.
Spill	En förlust av mer än en milliliter flytande bensin från pistolventilen som inträffar antingen då tankningen förbereds eller då tankningen avslutas och pistolventilen hängs tillbaka.
Spitback	En förlust av mer än en milliliter flytande bensin som inträffar under påfyllnaden av tanken.
CARB-kraven	Regler uppställda av State of California Air Resources Board - Stationary Source Test Methods - Volume 2 - Certification and Test Procedures for Gasoline Vapor Recovery Systems - February 1984.
TÜV-metoden	Metod fastställd av TÜV - Emissionsverminderung beim Tanken, TÜV-Rheinland, 1990, ISBN 3-88585-845-2.
Bensinpump	Mätanläggning med ett eller flera munstycken för tankning av motorbensin. Bestämmelserna avser pump för yrkesmässig överlåtelse.

Tankställe	Anläggning med en eller flera bensinpumpar. Vid tillsyn på samstation räknas bensinpumpar bundna till respektive varumärke som ett tankställe. Bestämmelserna avser tankställe för yrkesmässig överlåtelse.
Samstation	Tankställe med motorbensin av olika varumärken.
Oljeföretag	En juridisk person som förfogar över motorbensinen.
Riksprovplats	Myndighet eller aktiebolag som utsetts enligt lagen (SFS 1989:164) om kontroll genom teknisk provning och om mätning och som anges i bilaga 1 till förordningen (SFS 1989:527).
Akrediterat kontrollorgan	Juridisk person som med stöd av 15 § lagen (SFS 1989:164) om kontroll genom teknisk provning och om mätning (ändrad i SFS 1990:728) ackrediterats för kontroll.
Sökande	Tillverkare, importör eller försäljare av utrustning för steg 2.

Genomförande

4 § Åtgärderna enligt steg 2 skall för respektive oljeföretag vara genomförda enligt följande tidsplan:

	Tankställen där den årliga tankningsvolymen uppgår till minst 2000 m ³ /år	Övriga tankställen
1992-01-01	Minst 50% ¹⁾ av tankställena	
1993-01-01	Minst 75% av tankställena	Minst 25% av tankställena
1994-01-01	100% av tankställena	Minst 75% av tankställena
1995-01-01		100% av tankställena

1) 100% i Storstockholm (Stockholms län, Uppsala kommun) och Göteborgsområdet (Göteborg-, Kungälv-, Ale-, Stenungsund-, Lerum-, Härryda-, Partille-, Mölndal- och Kungsbacka kommun) och Malmöområdet (Malmö-, Lomma-, Burlöv-, Svedala- och Vellinge kommun).

5 § För tankställen som ingår i utbyggnadsplanen enligt 4 § skall åtgärder enligt steg 1 ha utförts när utrustning för steg 2 installeras.

6 § Oljeföretagen skall senast den 31 mars varje år och första gången 1991 lämna en rapport till naturvårdsverket över aktuellt utbyggnadsläge. Av rapporten skall även framgå vilken typ av återföringssystem som har installerats.

Krav på utrustning för bensingasåterföring

7 § För att åtgärder enligt steg 2 skall anses uppfylla kraven i denna kungörelse skall utrustningen omfattas av ett godkännande av riksprövplatsen.

8 § Utrustning för steg 2 får godkännas endast om den uppfyller kraven enligt bilaga 1. Kraven skall vara uppfyllda för de i Sverige normalt förekommande meteorologiska förhållandena.

Krav på installation av utrustning för bensingasåterföring

9 § Vid installation och revisionsbesiktning av utrustning för steg 2 skall besiktning utföras av ackrediterat kontrollorgan. Vid besiktningen skall tillses att installationen utförts i enlighet med för återföringssystemet gällande metodbeskrivning samt att installationen får avsedd funktion.

10 § Återkommande besiktning av utrustning för steg 2 skall utföras av ackrediterat kontrollorgan med ett intervall av sex år.

11 § Resultatet av besiktningen skall dokumenteras i en kontrollrapport. Rapporten skall hållas tillgänglig av den som använder utrustningen till dess att den varaktigt tagits ur bruk. En kopia av rapporten skall sändas till riksprövplatsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Krav avseende underhåll och kontrollåtgärder

12 § Vid tankställe med utrustning för steg 2 skall finnas ett av tillverkare, importör eller försäljare av utrustning för steg 2 tillhandahållet underhållsschema och en driftjournal. För varje tankställe skall finnas en ansvarig person som skall tillse att underhållsschemat följs och att driftjournalen förs.

13 § Oljeföretaget skall se till att kontroll av att gas återförs i returledningen sker regelbundet i enlighet med tillverkarens anvisningar. Vidare skall regelbunden kontroll ske av att utrustningen i övrigt fungerar för avsett ändamål. Den regelbundna tillsynen skall kunna avläsas i driftjournalen.

14 § Hanteringsanvisningar på svenska avsedd för kunden skall finnas på eller i anslutning till pumpen.

Ansökan om godkännande

15 § Ansökan om godkännande av utrustning för steg 2 skall göras hos riksprövplatsen.

Ansökan skall vara undertecknad av en hos den sökande behörig person och innehålla uppgifter enligt 16 § eller 17 §.

16 § Sökande som utfört test av utrustningen för steg 2 enligt bilaga 1, punkt 2 skall lämna ansökan med innehåll enligt 1-7.

1. Mätresultat som visar att återföringsgraden uppgår till minst vad som anges i definitionen för steg 2 enligt denna kungörelse.
2. Beskrivning av mätningarnas genomförande.
3. Teknisk beskrivning av systemet.
4. Installationsanvisningar för de pumptyper utrustningen är avsedd för.
5. Intyg att i ansökan specificerad utrustning vid installation på de pumptyper som anges i ansökan uppfyller bestämmelserna i denna kungörelse.
6. Driftjournal och underhållsschema.
7. Redogörelse för hur regelbunden kontroll av att systemet fungerar skall gå till på tankställena.

17 § Sökande som återoppar CARB-godkännande eller motsvarande europeiskt godkännande skall lämna ansökan med innehåll enligt 1-7.

1. Kopia på CARB-godkännandet eller motsvarande europeiskt godkännande.
2. Teknisk beskrivning av systemet.
3. Redogörelse för eventuella modifikationer beträffande materialval, utformning av pistolmunstycke samt övriga åtgärder som gjorts för att anpassa utrustningen till svenska förhållanden.
4. Installationsföreskrifter för de pumptyper utrustningen är avsedd för.
5. Intyg att i ansökan specificerad utrustning vid installation på de pumptyper som anges i ansökan uppfyller bestämmelserna i denna kungörelse.
6. Driftjournal och underhållsschema.
7. Redogörelse för hur regelbunden kontroll av att systemet fungerar skall gå till på tankställena.

18 § Sökande som vill ändra ett tidigare godkänt system enligt bestämmelserna i dessa föreskrifter skall lämna underlag enligt 1-2.

1. Beskrivning av de systemkomponenter som har ändrats och hur detta påverkar återföringsgraden.
2. Övriga avvikelser från tidigare ansökan.

19 § Vid bedömning om en ansökan om godkännande av utrustning för steg 2 uppfyller kraven i dessa föreskrifter har riksprövplatsen rätt att begära kompletteringar samt utföra provningar som är nödvändiga för att säkerställa överensstämmelse med kraven.

Regler för godkännande

20 § Om kraven för utrustning för steg 2 anses uppfylla utfärdar riksprövplatsen ett godkännande.

21 § Ett godkännande av utrustning för steg 2 enligt 20 § kan dras tillbaka om riksprövplatsen anser att villkoren för godkännandet inte längre är uppfyllda. Statens naturvårdsverk skall efter anmärkning från riksprövplatsen skriftligen meddela tillverkaren ett sådant beslut.

Tillsyn och kontroll

22 § Naturvårdsverkets tillsyn av gasåterföringssystemens funktion baseras på riksprövplatsens kontrollprogram och miljö- och hälsoskyddsnämndernas tillsyn.

Riksprövplatsens kontrollprogram framgår av bilaga 2 till denna kungörelse.

23 § Riksprövplatsen skall omgående meddela berörda oljeföretag, ansvarig ägare till tankstället, berörd miljö- och hälsoskyddsnämnd och naturvårdsverket om:

1. systemet inte fungerar eller brister i underhåll upptäcks,
2. utrustningen för steg 2 inte omfattas av ett godkännande,
3. kontrollrapport saknas,
4. spill och spitback förekommer i större omfattning än förväntat,
5. det av driftjournalen framgår att det vid minst två mättillfällen det senaste året inte återförts gas i returledningen,
6. andra anmärkningsvärda förhållanden upptäcks.

Om miljö- och hälsoskyddsnämnden vid tillsynsbesök vid tankstället finner förhållanden enligt punkt 1, 4 eller 6 ovan bör naturvårdsverket underrättas härom.

24 § Riksprövplatsen skall årligen göra en sammanställning av samtliga inhämtade uppgifter från riksprövplatsens kontroller och senast den 28 februari året därpå sända in denna till naturvårdsverket.

Försäljningsstopp

25 § Om oljeföretaget eller ägaren till tankstället meddelas av riksprövplatsen eller av naturvårdsverket att någon anmärkning enligt 23 § punkt 1, 2 eller 3 föreligger eller om det på annat sätt framkommer att sådana brister föreligger skall all vidare överlåtelse av motorbensin vid berört munstycke upphöra tills felet är avhjälpt.

26 § Oljeföretaget skall inom en vecka från det att försäljning åter tillåts från berört munstycke lämna in en rapport till naturvårdsverket med en utredning av orsaken till anmärkningarna och en åtgärdsbeskrivning.

Undantag

27 § Naturvårdsverket kan för det enskilda fallet efter ansökan medge undantag från bestämmelserna i denna kungörelse.

Ansvar och överklagande

28 § Bestämmelser om ansvar och förverkande på grund av överträdelser av bestämmelserna i denna kungörelse finns i 20 § lagen (1985:426) om kemiska produkter.

29 § Bestämmelser om överklagande av beslut av naturvårdsverket finns i 34 § förordningen (1985:835) om kemiska produkter.

Godkännande av utrustning för steg 2

1. De grundläggande kraven framgår av definitionen av steg 2 i denna kungörelse.
2. Test av utrustning för steg 2 skall genomföras enligt följande:
 - a. Mätningarna skall genomföras i enlighet med TÜV-metoden, (gravimetrisk metod för bestämmande av kolväteutsläpp).
 - b. Utsläppet av gas genom cisternens avluftningsrör skall uppmätas.
 - c. Mätningar skall genomföras på ett urval bilar eller tanksystem med för ändamålet anpassade tanköppningar. Resultatet av denna mätning motsvarar återföringsgraden under kontrollerade förhållanden.
 - d. För att få ett värde på återföringsgraden under fältförhållanden skall kompletterande mätningar genomföras på ett antal bilar eller tanksystem som är representativa för den svenska bilparken. Tankningarna skall utföras av personer motsvarande ordinarie kunder vid ett tankställe.
 - e. Kompletterande mätningar skall genomföras för att visa att återförings-systemet klarar kraven enligt definitionen för steg 2 vid olika meteorologiska förhållanden enligt 8 §.
3. Godkännande av utrustning för steg 2 kan även baseras på ett godkännande från CARB eller ett motsvarande europeiskt godkännande. Även om ett godkännande baseras på ett tidigare godkännande från CARB eller motsvarande europeiskt godkännande skall vid kontrollmätningar av riksprovplatsen enligt punkt 2 ovan kraven vara uppfyllda.

Underbilaga 2

Kontrollprogram

Riksprovplatsen skall genomföra ett regelbundet kontrollprogram av gasåterföringssystemens funktion vid tankställe enligt 22-23 §§.

1. Den regelbundna kontrollen omfattar kontroll av utrustning och driftjournal, bedömning och dokumentation.
2. Kontrollen skall om möjligt ske oanmäld.
3. Normal kontrollverksamhet innebär att riksprovplatsen besöker varje tankställe en gång vartannat år.
4. Berörd miljö- och hälsoskyddsnämnd skall ges möjlighet att delta vid riksprovplatsens besök.
5. Då en kontroll på ett tankställe föranlett försäljningsstopp enligt 25 § skall ansvarig ägare till tankstället skriftligen till naturvårdsverket och berörd miljö- och hälsoskyddsnämnd rapportera all kontroll enligt 13 §. Rapporteringen skall göras minst en gång per halvår och pågå till dess att riksprovplatsen gör ett nytt besök vid tankstället.
6. Då en kontroll på ett tankställe resulterat i anmärkning enligt 23 § punkt 4, 5 eller 6 skall ansvarig ägare till tankstället senast en månad efter riksprovplatsens besök skriftligen till naturvårdsverket och berörd miljö- och hälsoskyddsnämnd rapportera vilka åtgärder som vidtagits med anledning av anmärkningen.
7. Kostnaderna för kontroll debiteras för varumärket ansvarigt oljeföretag, om inte annat överenskommit med riksprovplatsen.